

НАПРЯМ 5. МЕНЕДЖМЕНТ

Бардась Артем Володимирович

*доктор економічних наук, професор
Національного технічного університету
«Дніпровська політехніка»*

Бобров Владислав Михайлович

*магістр
Національного технічного університету
«Дніпровська політехніка»*

Щербина Єгор Олександрович

*магістр
Національного технічного університету
«Дніпровська політехніка»*

Трегуб Альона Ігорівна

*магістр
Національного технічного університету
«Дніпровська політехніка»*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-335-7-32>

УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДХОДІВ ДО УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних умовах спостерігається посилення конкуренції на ринку мінеральних добрив України, спричинене формуванням «ринку покупця» та втратою колишніх конкурентних переваг, що забезпечувалися завдяки доступу до природного газу за штучно заниженими цінами, що дозволяло вигравати у конкурентній ціновій боротьбі як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках збуту.

До того ж, процес набуття членства Україною в Європейському Союзі та отриманий статус кандидата на вступ до ЄС стали логічним продовженням укладеної у 2014 році Угоди про асоційоване партнерство між Україною та Європейським Союзом і створення зони вільної торгівлі. Відповідно до досягнутих умов обидві сторони відкривають свої ринки для взаємного доступу товарів та послуг, скасовують чинні системи тарифних та нетарифних обмежень у торгівлі, а Україна гармонізує національне законодавство, державні та галузеві стандарти відповідно до Директив ЄС. Перевагами цього підходу є доступ українських виробників до спільного ринку ємністю у понад 500 млн споживачів з високою платоспроможністю, а ризики полягають у загостренні конкуренції на внутрішньому та світовому ринках, яку витримати можуть лише високоефективні підприємства. Враховуючи специфіку діяльності підприємства, здатність забезпечити відповідність його діяльності цілям сталого розвитку буде залишатися однією з визначальних конкурентних переваг у майбутньому.

Питання організаційно-управлінського забезпечення ефективності підприємства, а також методологічні підходи до підвищення ефективності діяльності широко розглядалися у працях українських дослідників, зокрема таких як В. Швець [1], О. Трифонова [2], Бардась А.В. [3; 4], М. Іванова [4], Т. Гринько [6], М. Бойченко [3; 5], Дудник А.В. [3].

На даний час гостро постала проблема втрати частини ринків збуту української експортної продукції, що пояснюється активними бойовими діями та зусиллями російських агресорів заблокувати доступ до морських шляхів, хоча саме морський транспорт відіграє визначальну роль у міжнародній торгівлі. Це пояснюється як його відносною дешевизною, так і тими значними обсягами, що можуть транспортуватися, а також широкою географією поставок. Втрата портової інфраструктури, високі ризики для цивільного судноплавства, підвищені страхові платежі для операцій з українськими постачальниками, так само як і воєнний стан всередині нашої держави ускладнюють зовнішньоекономічну діяльність

суб'єктів господарювання та безпосередньо позначаються на скороченні надходжень до державної скарбниці. За цих умов важливим стає розробка управлінських заходів, спрямованих на забезпечення доступу до закордонних ринків у середньо- та довгостроковій перспективі з урахуванням тенденцій європейської інтеграції та перспектив входження України до спільного ринку Європейського Союзу.

Серед факторів (чинників), які впливають на ефективність діяльності підприємства варто відзначити можливість доступу до інвестиційних ресурсів, психологічний стан та рівень мотивування персоналу підприємства, диференціацію продукції, державну і соціальну політику, наявність інфраструктури, структурні та динамічні процеси у суспільстві, технологічні інновації. Дослідивши сучасні підходи до формування організаційно-економічного механізму забезпечення економічної ефективності діяльності підприємства було визначено, що усі існуючі показники оцінюють загальну раціональність діяльності підприємства. Незважаючи на відсутність єдиного та вичерпного переліку показників ефективності діяльності підприємства, найпоширеніші з них базуються на оцінюванні прибутковості (рентабельності) як в цілому підприємства, так і його окремих видів активів. Важливими напрямками обґрунтування управлінських рішень, спрямованих на забезпечення реалізації виробничого потенціалу підприємства в умовах воєнного стану та підвищення ефективності діяльності є забезпечення надійних шляхів доступу до зовнішніх ринків, розроблення заходів зі стимулювання попиту на продукцію та мотивування власних працівників, підвищення надійності функціонування виробничої системи. Саме перелічені сфери належать до найбільш ризикованими, вимагають інвестування у виробничі та енергетичні потужності, модифікації управлінських підходів до збутової діяльності та застосовувати стимулюючі системи знижок, розробляти альтернативні логістичні маршрути як всередині країни, так і за її межами, пропонувати нові види продукції та здійснювати пошук нових ринків.

Література:

1. Швець В.Я., Грекова В.А. До питання оцінки економічної ефективності оновлення основних фондів. *Ефективна економіка*. 2012. № 11.
2. Трифонова О.В. Економічні основи управління організацією : навч. посіб. Дніпро : НТУ «ДП», 2018. 171 с.
3. Бардась А.В., Бойченко М.В., Дудник А.В., Богач К.С., Казимиренко О.В. Тенденції управління ланцюгами постачань в умовах глобалізації. *Економічний простір*. 2017. № 121. С. 144–167.
4. Іванова М.І., Швець В.Я., Саннікова С.Ф., Варяниченко О.В., Бардась А.В. Соціальна відповідальність як ключова компетенція забезпечення сталого розвитку підприємств. *Бізнес-інформ*. 2023. № 3. С. 177–186.
5. Бойченко М.В. Переваги галузевих кластерів для старопромислових регіонів. *Вісник економічної науки України*. 2020. № 2 (39). С. 46–49.
6. Гринько Т.В., Дудніченко А.В. Проблеми забезпечення економічної ефективності діяльності підприємства. *Економічний простір*. 2019. № (142). С. 149–160.